

Становище на Европейския комитет на регионите — Конвентът на кметовете след 2020 г.

(2020/C 79/06)

Докладчик: Benedetta BRIGHENTI (ИТ/ПЕС), член на Общинския съвет на Кастелнуово Рангоне (Модена)**ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ****ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ****Значението на Конвента на кметовете в европейските политики в областта на климата**

1. подчертава, че основните международни проучвания относно изменението на климата ⁽¹⁾ изтъкват спешната необходимост от прилагане на амбициозни политики в областта на климата, и че европейското обществено мнение показва нарастващо безпокойство в това отношение. Във връзка с това очаква предложенията от новата Европейска комисия за създаването на европейски екологичен пакт и на европейско законодателство за изменението на климата и призовава Европейската комисия и всички държави членки да признаят Конвента на кметовете (бел. прев.: известен и като Споразумението на кметовете) като важен инструмент за реагиране на извънредната ситуация в областта на климата и за предоставяне на насоки на местните и регионалните власти в прехода към неутралност по отношение на климата и приспособяване към изменението на климата, в съответствие с ангажиментите, поети в рамките на Парижкото споразумение и дългосрочната стратегия до 2050 г. ⁽²⁾. Той може да бъде важно допълнение към участието на местните и регионалните власти в изготвянето на интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата;

2. припомня, че Конвентът обединява градове с по-големи амбиции и богат опит в местната политика в областта на климата, които често надхвърлят стандартите на съответните държави членки: поради това подписалите Конвента страни и координаторите следва да се считат за привилегирани партньори от държавите членки, когато работят за включването на местните и регионалните власти в изготвянето на интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата;

3. призовава Европейската комисия да насърчава в по-голяма степен в рамките на Конвента на кметовете целта за 2050 г. и да разгледа възможността за разширяване на обхвата на инициативата, за да отговори по-добре на междусекторните предизвикателства и възможности, които поражда неутралността по отношение на климата за местните и регионалните власти, включително нови незадължителни сектори като промишлеността, селското стопанство и управлението на горите, и нови екологични теми, като например качеството на въздуха, кръговата икономика, биологичното разнообразие, бикултурното многообразие и естествените възлеродни поглъщатели, с цел да се окаже подкрепа на амбициите на по-напредналите общини. Това приобщаване би трябвало да се съсредоточи в по-голяма степен върху плана за действие, като се избягват допълнителни задължения за докладване и мониторинг за подписалите го страни. В същото време е важно да се подкрепят други форми на сътрудничество в областта на изменението на климата и опазването на околната среда, които съществуват в няколко държави членки и в които участват местните и регионалните власти, както и да се насърчава интеграция с Конвента на кметовете. Доколкото те притежават съответния потенциал за стимулиране на работата на местно равнище, тези местни и регионални власти следва да бъдат надлежно признати и подкрепени;

4. отново призовава Европейската комисия да отдаде по-голямо признание на стратегическата роля, която КР играе в управлението на Конвента на кметовете, включително неговите глобални аспекти, като гарантира, че тази инициатива ще остане напълно вярна на европейските си корени и ще продължи да отговаря на нуждите на градовете в ЕС и в същото време ще насърчава действия в областта на климата по целия свят;

⁽¹⁾ <https://www.ipcc.ch/2018/10/08/summary-for-policymakers-of-ipcc-special-report-on-global-warming-of-1-5c-approved-by-governments/>

⁽²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52018DC0773>

5. приветства инициативата Green City Accord (Споразумение за зелен град) и призовава Европейската комисия да използва този удобен случай, за да проучи допълнително възможността за включване на нови екологични теми като качеството на въздуха, биологичното разнообразие, шума и кръговата икономика в рамките на протокола на Конвента на кметовете. Това включване не би трябвало да води до по-сложни минимални изисквания за подписалите страни, а би могло по-скоро да им даде възможност да разгледат постепенно нови аспекти и да се справят с предизвикателствата, свързани със смекчаването на последиците от изменението на климата и адаптирането към него, както и енергийния преход, с по-хоризонтален и цялостен подход, като се използват полезните взаимодействия;
6. счита, че целите за устойчиво развитие (ЦУР) ⁽³⁾ трябва да бъдат съответната референтна рамка за устойчивото развитие на местните и регионалните власти. В този смисъл счита, че Конвентът следва да бъде неразделна част от ЦУР и да се разглежда като един от основните инструменти за мониторинг на изпълнението им на местно равнище. Поради това призовава Европейската комисия и Службата на Конвента на кметовете да включат в методологичната рамка на Конвента връзка към ЦУР, като започнат с обикновено възлагане на дейности за различните цели за устойчиво развитие, към които са насочени действията;
7. приветства разширяването на обхвата на Конвента на кметовете с глобалното измерение и усилията за създаване на съгласувана рамка и счита, че Глобалният конвент е важен инструмент на дипломатията и диалога с трети държави. Признава също така решаващата му роля за това да се гарантира, че усилията на ЕС не се компрометират от липсата на амбиция от страна на чужди държави. Предупреждава обаче, че усилията за хармонизиране на референтната рамка на Конвента в световен мащаб не бива да водят до отклоняване от нуждите и практиките на местните и регионалните власти в ЕС, което би застрашило успеха му в бъдеще;
8. приветства различните инициативи „от долу нагоре“, предприети от Европейската комисия за градовете и регионите, като например „Платформата за въгледобивните региони в преход“, „Платформата за интелигентна специализация на енергията (S3PEnergy)“, „Чиста енергия за островите в ЕС“, „Интелигентни градове и общини“ и „Зелена столица“. Във връзка с това призовава Европейската комисия да използва данните от картографирането, което вече е извършено от One Stop Shop for Cities (единно звено за контакт за градовете) ⁽⁴⁾, и да проучи цялостно целта и ролята на тези инициативи и по-конкретно техните потенциални полезни взаимодействия с Конвента на кметовете, за да се премине към най-удобната за ползване структура. Чрез този подход ще може да се създаде ясна и съгласувана рамка за различни инициативи, свързана с ЦУР, без да се компрометират техните специфични и характерни особености;
9. напомня на държавите членки, че трябва да провеждат консултации с поднационалното равнище при разработването на националните планове в областта на климата и енергетиката, и ги призовава да вземат предвид опита и отзивите на общността на Конвента на кметовете при изготвянето, преразглеждането и изпълнението на плановите и дългосрочните стратегии до 2050 г., както и на енергийните агенции, които наброяват повече от 400 в ЕС, и много от тях са координатори или поддръжници на Конвента на кметовете и отговарят за регионалното енергийно планиране;

Управлението на Конвента на кметовете

10. отново засвидетелства подкрепата си за въвеждането на система от регионално и местно определени приноси (RLDC) като начин за официално признаване, мониторинг и насърчаване на намаляването на въглеродните емисии от страна на градовете, местните органи на властта и регионите в световен план. Отправя искане към Европейската комисия да работи съвместно с КР, за да проучат как SECAP или други аналогични планове могат да изпълняват функцията на RLDC, осигурявайки местен принос към Парижкото споразумение на ООН относно изменението на климата;
11. припомня, че Конвентът на кметовете се разрасна и разви през годините, за да се справи със среда, която преминава през сериозна трансформация. Смята, че е от основно значение да се извърши реорганизация на неговата структура, за да бъдат посрещнати настоящите и бъдещите очаквания. Във връзка с това припомня стратегическата роля, която КР може да играе за осигуряването на канал за непрекъсната двупосочна комуникация на Европейската комисия с местните и регионалните общности. За да се гарантира това, призовава Европейската комисия да определи по-добре ролята на КР в рамките на европейския Конвент на кметовете, включително чрез включването на КР в контролните органи и управлението на инициативата;
12. приканва Европейската комисия да си сътрудничи със Службата на Конвента на кметовете и с КР, за да може Конвентът на кметовете или, когато са съвместими, еквивалентите национални и регионални инициативи на местно и регионално равнище да бъдат включени в националните референтни рамки, особено в националните планове в областта на енергетиката и климата и в националните дългосрочни стратегии до 2050 г. Във връзка с това призовава Европейската комисия да създаде експертна група за Конвента на кметовете, която да включва представители на националните координатори, посланиците на КР, представители на Службата на Конвента на кметовете, на Европейската комисия и Съвместния изследователски център, както и други експерти, включително представители на други инициативи за сътрудничество в областта на климата и околната среда, с цел редовно обсъждане на предизвикателствата и възможностите при прилагането на Конвента на кметовете в различните национални рамки, включително във връзка с други инициативи от този тип, които вече съществуват по места;

⁽³⁾ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/>

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/info/eu-regional-and-urban-development/topics/cities-and-urban-development_bg

13. приканва Европейската комисия и Службата на Конвента на кметовете да укрепят националната стратегия, по-специално ролята на националните и регионалните координатори и поддръжници. Регионалните координатори би трябвало да имат по-големи правомощия и да бъдат подкрепяни технически и финансово в своите действия от Европейската комисия, включително чрез подходящо финансиране, предвидено в ЕСИ фондовете. Това би дало възможност на координаторите да предоставят достъп до техническа помощ на най-малките общини. Във връзка с това призовава управляващите органи да имат предвид ключовата роля на свързаните с Конвента дейности на тяхна територия за справяне с предизвикателствата в областта на климата, енергетиката и околната среда и ги приканва да отчитат тези дейности при планирането за следващия програмен период;

14. подчертава, че укрепването на мрежата от национални и особено регионални координатори е от стратегическо значение за запазването на интереса към Конвента и неговата цел като инструмент за подкрепа на прилагането и мониторинга на националните и регионалните политики и за обмен на най-добри практики. Поради това призовава Европейската комисия да предостави на Службата на Конвента достатъчно ресурси, за да координира националните партньори и да им осигурява техническа подкрепа, и да предвиди паралелни механизми за финансова подкрепа на националните координационни дейности;

15. припомня решаващото значение на регионалните координатори на Конвента за оказването на подкрепа на малките и средните общини, подписали Конвента, както при първоначалния етап на планиране, така и при етапа на събиране, изпълнение и мониторинг на действията. Припомня също така важната роля на т.нар. поддръжници — организациите за подкрепа, които улесняват присъединяването към Конвента, действайки като посредници и играейки водеща роля в дейностите по популяризиране. Поради тази причина Комитетът приканва Европейската комисия да подкрепи координаторите и да оцени подобавашо ролята на поддръжниците, за да се гарантира, че тяхната роля е устойчива в дългосрочен план;

16. призовава Европейската комисия да гарантира, че КР е представен в Политическия съвет на европейския Конвент, като осигури по-силна връзка между управлението на равнището на ЕС на Конвента и посланиците на Конвента, за да се осигури политическа подкрепа за инициативата, да се популяризира Конвентът и да се улесни диалогът с националните органи. В това отношение се ангажира да мобилизира необходимите ресурси, така че мрежата от посланици на Конвента да действа все по-активно и ефективно, в тясно сътрудничество с Европейската комисия и Службата на Конвента на кметовете;

17. призовава Европейската комисия да направи данните на Конвента публично достъпни и географски определени: тези данни биха могли да допринесат за създаването на Обсерватория на ЕС за наблюдение на неутралността по отношение на климата, за Платформата за данни за градовете ⁽⁷⁾ и Обсерваторията на енергийната бедност, която би трябвало да събира данни, дезагрегирани поне на равнище NUTS2;

18. същевременно призовава местните и регионалните власти да използват Конвента на кметовете като възможност за укрепване на капацитета на своите администрации и за обучение на своите държавни служители, като се избягва прекомерното възлагане на дейности на външни изпълнители, което би могло да компрометира способността на администрацията да прилага и актуализира SECAPS;

19. призовава Съвместния изследователски център на ЕС да установи по-тесни връзки с регионалните координатори на Конвента и да им предоставя техническа и научна подкрепа по време на събирането и анализа на данните, както и да осигурява на общините достатъчна техническа помощ за изпълнението на плановете за действие в областта на енергетиката (SECAP), определянето на финансирането и установяването на процеси с широко участие;

20. приканва Европейската комисия, Съвместния изследователски център и Службата на Конвента на кметовете да работят за създаването на по-опростена и стабилна рамка за мониторинг, при която да се избягва необходимостта от непрекъснато обучение и актуализиране, но която същевременно предоставя необходимата гъвкавост, за да се реагира на променящата се политическа среда. Подчертава, че задълженията за мониторинг, макар и важни за функционирането и надеждността на системата на Конвента, не трябва да бъдат пречка за местните структури, по-специално за по-малките такива, при присъединяването им към Конвента и при използването на неговия потенциал за стимулиране на амбициозни действия. В този контекст призовава също така да се проучи по какъв начин може **по-добре да се използва** процесът на мониторинг както от гледна точка на комуникацията, така и на процедурата, за да се улесни максимално участие в мрежата;

21. предлага да се обмисли и възможността за създаване на тематични мрежи между подписалите страни, които са със сходни характеристики или са изправени пред сходни предизвикателства, например въз основа на техния размер, географско, социално или икономическо положение;

⁽⁷⁾ <https://urban.jrc.ec.europa.eu/#/en>

22. призовава Европейската комисия и Службата на Конвента на кметовете в рамките на SECAP да насърчават действия, особено в областта на приспособяването към изменението на климата, които да надхвърлят общинските, регионалните и националните административни граници с оглед на установяването на групи, изградени в контекста на една уязвима околна среда;

23. приканва Европейската комисия и Съвместния изследователски център да преразгледат, с подкрепата на регионалните координатори и поддръжници, процедурата за оценка на SECAP, за да стане тя по-бърза и да предоставя по-лесни за ползване насоки, ориентирани спрямо политическите решения. Трябва да се положат усилия за намаляване на административните процедури, рационализиране на задълженията за докладване и подобряване на използването на данни;

24. призовава Европейската комисия и Бюрото на Конвента винаги да използват възможно най-простите, актуални и ясни изразни средства и начини за комуникация, за да се гарантира, че Конвентът на кметовете и други форми на сътрудничество по въпросите на климата и околната среда между местните и регионалните органи се признават като марка за устойчивост и знак за високи постижения в областта на климата, когато доведе до определени търсени резултати;

Преход с широко участие към неутралност по отношение на климата

25. призовава Европейската комисия и Бюрото на Конвента да насърчават мерки за подпомагане на страните по Конвента, изправени пред трудности при постигането на целите, за които са поели ангажимент при подписването му, по причини извън техния контрол;

26. призовава Европейската комисия и Службата на Конвента на кметовете да засилят допълнително действията във връзка с обучението и поддържането на осведомеността на подписалите страни, като се стремят във възможно най-голяма степен да бъдат преодолени езиковите бариери. Припомня, че е необходимо да се обърне специално внимание на приспособяването към изменението на климата и енергийната бедност, които все още са сравнително нови теми и следователно са особено предизвикателство за по-голямата част от подписалите страни;

27. призовава Европейската комисия и Службата на Конвента на кметовете допълнително да укрепят групата на експертите, които идват от местното равнище (Practitioners Group) ⁽⁶⁾, и да я направят по-прозрачна, като нейният състав стане публично достояние: тази група представлява важен ресурс, за да се гарантира, че процесът на вземане на решения в Конвента на кметовете следва подхода „от долу нагоре“ и че потребностите на местните и регионални власти са взети надлежно предвид. Европейската комисия би могла да обмисли организирането на дейности за обучение на високо равнище, предназначено за експерти, успоредно и в допълнение към вече съществуващите заседания. Подобни обучения с особен акцент върху предоставянето на помощ на специалисти от малки общности биха могли да бъдат организирани с подкрепата на представители на академичните среди, които са включени в групата на образователните институции (academic corner) на общността на Конвента на кметовете;

28. призовава Европейската комисия и Бюрото на Конвента да доразвият ролята на групата на образователните институции (т.нар. academic corner), която има за цел да се установят връзки между образователните и научноизследователските институции и местните и регионалните власти; припомня, че тези връзки са от основно значение за натрупването на необходимите за прехода знания и умения, както и че трябва да се засили подкрепата както за научните изследвания и проучванията, така и за разпространението на резултатите от тях сред по-широката общност на Конвента;

29. приканва Европейската комисия и Службата на Конвента на кметовете да продължат да популяризират и разпространяват добрите практики за действия с ниски разходи, например чрез въвеждането на критерии за устойчивост във вече съществуващите или планираните дейности на общината, които много често не изискват нови източници на финансиране, а само по-добро разпределение на наличните ресурси. Във връзка с това припомня особено значението на систематичното прилагане на екологосъобразни и устойчиви обществени поръчки. За увеличаване на участието и политическия надзор би било полезно да се предоставят насоки за изчисляването на изработеното време на служителите и съответните разходи;

30. призовава Европейската комисия да обръща по-голямо внимание на социалния аспект, като се започне от енергийната бедност, но се включат също така здравето, уязвимостта към изменението на климата, управлението на рисковете и качеството на живот;

31. призовава Европейската комисия и Службата на Конвента на кметовете да засилят участието на училищата и образователните центрове на всички равнища в разработването, прилагането и преразглеждането на SECAP. Това ще бъде от решаващо значение и за пораждаването на дългосрочни поведенчески промени, които са необходими, за да се гарантира ефективността на процеса на преход към неутралност по отношение на климата, както се разяснява подробно в дългосрочната стратегия за 2050 г.;

⁽⁶⁾ <https://www.eumayors.eu/about/support-the-community/group-of-practitioners.html>

32. потвърждава, че е особено важно да се възприеме подходът на „петорната спирала“, за да се създадат ефективни и съобразени с бъдещето планове за действие, които могат да се справят със сложността на необходимия преход: за това е нужно участието на публичната администрация, промишлеността, университетите, НПО и гражданите. Следователно призовава Европейската комисия и Службата на Конвента на кметовете да засилят официалната роля на частния сектор, на други необщински публични органи (здравни институти, научноизследователски структури и др.), на организациите с нестопанска цел и на гражданското общество, в разработването и прилагането на SECAP;

Системно планиране, подкрепяно с подходящи финансови инструменти

33. приканва Европейската комисия и Службата на Конвента на кметовете да предложат мерки за насърчаване на по-тесни връзки с планирането на дейности на местно и регионално равнище въз основа на плановете за устойчива мобилност и градоустройственото планиране. Във връзка с това би искал да отбележи, че неотдавнашният доклад на Междуправителствения комитет по изменение на климата (IPCC) относно изменението на климата и земите ⁽⁷⁾ в още по-голяма степен изтъква решаващата роля на политиките в областта на земеползването в борбата срещу изменението на климата. Припомня също така, че SECAP би трябвало да се превърнат в оперативен, гъвкав и динамичен инструмент за местните администрации, който е тясно свързан с останалите планове и програми;

34. призовава Европейската комисия да вземе под внимание факта, че отговорността за смекчаването на последиците и адаптирането към изменението на климата до голяма степен се пада на местно равнище. Това трябва да бъде отчетено, за да се признае значението на SECAP във финансовата система на различните държави;

35. призовава Европейската комисия и Службата на Конвента на кметовете да засилят концепцията за SECAP като глобален стратегически документ, който да бъде включен в общото планиране на местната администрация по хоризонтален начин, като се вземат предвид различните местни потребности. Всяко действие би трябвало да се отнася до конкретни планове/инструменти, които вече съществуват в общината. В SECAP също биха могли да бъдат определени качествени/количествени критерии за подпомагане на процесите на планиране и вземане на решения в общините с цел постигане на целите на Конвента на кметовете;

36. призовава Европейската комисия да признае и възнагради усилията на подписалите страни, координаторите и поддръжниците в най-важните финансови инструменти на ЕС. Държавите членки би трябвало също така да бъдат насърчавани да правят същото с оглед на правилното изпълнение на своите национални планове в областта на климата и енергетиката;

37. приканва Европейската комисия да предостави по-голяма роля на регионите, които са важни елементи от системата на многостепенно управление; във връзка с това отправя искане към Комисията да предвиди стимули, като например разпределяне на тежестта, които да насърчат регионите да постигнат целите за намаляване на CO₂; освен това счита, че ЕСИ фондовете би трябвало да включват механизми за подкрепа на работата на регионалните координатори;

38. счита, че наличието на действащ SECAP или еквивалентен план в областта на енергетиката и климата би трябвало да се превърне в предварително условие за достъпа до всички съответни програми за финансиране (Механизъм за градовете, „Хоризонт Европа“, „Life“ и др.);

39. припомня, че поради хоризонталния характер на плановете за действие, свързани с климата, много от действията биха могли да бъдат подкрепени от фондовете на ЕС за развитие на селските райони и действия в областта на морското дело: поради това насърчава координаторите на Конвента да проучат допълнително тази възможност и Бюрото на Конвента на кметовете да предостави насоки в това отношение;

40. призовава Европейския парламент да проучи възможностите за сътрудничество с КР и неговите членове в контекста на проекта на КР „Посланици на Конвента на кметовете“, за да се увеличат обхватът и видимото присъствие на политическата подкрепа за Конвента;

41. призовава Европейската комисия да предостави на регионите ясни указания, да разработи, с участието на всички компетентни генерални дирекции, насоки относно начините за подпомагане на изпълнението на SECAP посредством регионалните оперативни програми в рамките на ЕФРР и ЕСФ, да извършва обмен на добри практики и да осигури специалисти, които да подкрепят общините;

42. приканва ЕИБ да засили още повече комуникацията си с Общността на Конвента на кметовете с цел укрепване на капацитета на местните и регионалните власти за оптимално използване на инструментите на ЕИБ, със специален акцент върху разработването на инструменти в подкрепа на малките и средните местни органи;

⁽⁷⁾ Специален доклад на Междуправителствения комитет по изменение на климата (IPCC) относно изменението на климата и земите.

43. приветства създаването на Европейски консултантски център по инвестиционни въпроси (ЕКЦИВ) ⁽⁸⁾, който възниква в отговор на огромната необходимост от подкрепа и насоки за местните и регионалните власти в областта на възможностите за финансиране. Отбелязва обаче, че този инструмент изглежда досега е оказал ограничено въздействие върху местните и регионалните власти. Поради това призовава Европейската комисия да проучи причините за това и да създаде повече полезни взаимодействия между този инструмент и инициативите „от долу нагоре“, по-специално с Конвента на кметовете, и заявява готовността си да подкрепи Европейската комисия в усилията ѝ за по-нататъшно насърчаване на инструмента и проучване на начини за повишаване на неговата функционалност.

Брюксел, 5 декември 2019 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁸⁾ <https://eiah.eib.org/about/initiative-urbis.htm>.